

วิชาการระบบบรรจุภัณฑ์
สำหรับโลจิสติกส์

สัปดาห์ที่ 4

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

การพิจารณาเลือกใช้บรรจุภัณฑ์

ข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

1. การบรรจุและการคุ้มครองป้องกัน (Containment and Protection) บรรจุภัณฑ์ที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องเอื้ออำนวยหน้าที่ต่อการบรรจุและการคุ้มครอง ซึ่งภาชนะจะต้องได้รับการออกแบบให้สามารถคุ้มครองผลิตภัณฑ์จากความเสียหาย อันเนื่องจากการขนส่ง ป้องกันการเน่าเสีย เก็บรักษาได้ง่ายไม่เสื่อมสลายไว ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคย่อมไม่ต้องการที่จะได้รับอันตรายจากอาหารที่เป็นพิษ หรือบาดแผล อันเนื่องมาจากบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เรียบร้อยสมบูรณ์

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

2. การบ่งชี้ผลิตภัณฑ์ (Identification) บรรจุภัณฑ์ต้องแสดงให้เห็นด้วยผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภคทันที โดยการใช้ชื่อการค้า (Trade Name) เครื่องหมายการค้า (Trademark) ของผู้ผลิต แสดงชนิดและลักษณะประเภทของสินค้าเข้ามาเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ผู้บริโภคมองเห็นได้ง่าย ด้วยการใช้อักษร รูปทรง ขนาด ตัวอักษร สี สัน ที่เด่นชัดและแสดงความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์แข่งขันอื่น ๆ เพื่อให้จดจำได้ง่าย

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

3. การอำนวยความสะดวก (Convenience) ในแง่ของการผลิตและการตลาด นั้น บรรจุภัณฑ์ต้องเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการขนส่งและการเก็บรักษาในคลังสินค้า ซึ่งต้องมีความมั่นคงแข็งแรง สามารถที่จะวางเรียงซ้อน (Stacking) กันได้ง่าย ขนาดและรูปร่างจึงต้องมีความพอเหมาะ (Fitness Size) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภคนั้น เป็นการอำนวยความสะดวกในแง่ของการนำไปใช้สอยตามหน้าที่ของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ดังนั้นผู้ออกแบบจึงต้องออกแบบให้มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้บริโภค เช่น มีขนาดที่เหมาะสมกับมือสะดวกต่อการจับ ถือ หิ้ว มีความปลอดภัยและเหมาะสมกับภาวะของการใช้งาน เป็นต้น

ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์

4. การดึงดูดความสนใจผู้บริโภค (Consumer Appeal) การที่บรรจุภัณฑ์จะสามารถดึงดูดความสนใจผู้บริโภคได้ดีนั้น เป็นผลมาจากองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง อาทิเช่น ขนาด รูปร่าง รูปทรง สี สัน วัสดุ ข้อความ ตัวอักษร การแนะนำวิธีใช้ ฯลฯ หรืออาจจะกล่าวได้ว่า สิ่งที่ปรากฏเห็นเป็นบรรจุภัณฑ์มีการดึงดูดความสนใจผู้บริโภคนี้เป็นหน้าที่ ของนักออกแบบที่จะต้องสร้างสรรค์สิ่งประกอบต่าง ๆ นี้ ให้เกิดประสิทธิภาพทางการสื่อสารและให้เกิดผลกระทบทางจิตใจ จิตวิทยาต่อผู้บริโภค หรือตรงกับความต้องการของผู้บริโภค (To Fit the Consumer's Need)

การพิจารณาเลือกใช้บรรจุภัณฑ์

ในการพิจารณาเลือกบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับสินค้าแต่ละชนิด มีปัจจัยที่ควรพิจารณาคือ

1. ลักษณะและคุณสมบัติของสินค้า สินค้าแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ซึ่งเราจะต้องพิจารณาว่าลักษณะของสินค้าทั้งทางด้านกายภาพและทางด้านเคมีมีลักษณะเป็นเช่นไร เพื่อที่เราจะได้เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้ถูกต้อง เช่น ถ้าสินค้าของเรามีลักษณะเป็นของเหลว เราจะต้องเลือกบรรจุภัณฑ์ที่มีลักษณะที่ไม่เสียสภาพเมื่อโดนความชื้น สามารถป้องกันการรั่วซึมได้ หรือ ถ้าสินค้านั้นมีลักษณะเป็นกรด เราก็จะต้องเลือกบรรจุภัณฑ์ที่สามารถทนความเป็นกรดได้ เป็นต้น

การพิจารณาเลือกใช้บรรจุภัณฑ์

2. วัสดุภาชนะบรรจุ

วัสดุที่เรานิยมนำมาใช้เป็นบรรจุภัณฑ์มีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

- แก้ว เป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีทั้งชนิดโปร่งใสและโปร่งแสง ซึ่งสามารถป้องกันการซึมผ่านของก๊าซ, น้ำ, กลิ่น ได้ สามารถทนแรงอัดอากาศได้และไม่ทำปฏิกิริยากับสินค้าที่บรรจุอยู่ภายใน สามารถทำความสะอาดได้ง่าย ไม่มีกลิ่น และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นวัสดุที่ค่อนข้างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่มีข้อเสียคือ มีความเปราะบางและแตกหักง่ายและมีน้ำหนักค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับบรรจุภัณฑ์ชนิดอื่นๆ

การพิจารณาเลือกใช้บรรจุภัณฑ์

2. วัสดุภาชนะบรรจุ

วัสดุที่เรานิยมนำมาใช้เป็นบรรจุภัณฑ์มีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

- กระดาษ เป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีน้ำหนักเบา ราคาถูก สามารถใช้งานได้สะดวกเนื่องจากสามารถพับเก็บได้ทำให้ประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ สามารถใช้กับสินค้าได้หลายประเภท อีกทั้งยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นวัสดุที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ แต่มีข้อเสียคือ ไม่ทนความชื้นและแมลงกัดแทะ

การพิจารณาเลือกใช้บรรจุภัณฑ์

2. วัสดุภาชนะบรรจุ

วัสดุที่เรานิยมนำมาใช้เป็นบรรจุภัณฑ์มีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

- โลหะ เป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีความแข็งแรง สามารถทนความร้อนและแรงดันได้สูง สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ แต่มีข้อเสียคือ อาจเกิดปฏิกิริยากับสินค้าที่บรรจุได้ กัดกร่อนได้ง่าย และใช้พื้นที่ในการจัดเก็บมาก

- พลาสติก เป็นบรรจุภัณฑ์ที่มีหลายชนิด สามารถใช้งานได้หลากหลาย มีราคาถูก สามารถขึ้นรูปได้ง่ายและขึ้นรูปได้หลายรูปแบบ แต่มีข้อเสียคือไม่ค่อยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพราะย่อยสลายได้ยาก

การพิจารณาเลือกใช้บริการจุกัณฑ์

3. ตลาดเป้าหมาย ก่อนที่เราจะทำการเลือกบริการจุกัณฑ์ เราจะต้องศึกษาถึงความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เช่น รสนิยม, พฤติกรรมการซื้อ, ปริมาณการซื้อ, วิธีการนำไปใช้, วิธีเก็บรักษา เป็นต้น เพื่อที่จะได้เลือกบริการจุกัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

การพิจารณาเลือกใช้บริการจุกัณฑ์

4. วิธีการจัดจำหน่าย วิธีการจัดจำหน่ายถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบริการจุกัณฑ์ เช่น ถ้าผลิตภัณฑ์ของเราจำหน่ายตรงไปยังผู้บริโภคเลย ก็จะต้องใช้บริการจุกัณฑ์แบบหนึ่ง แต่ถ้าจะต้องขายผ่านพ่อค้าคนกลางเราก็จะต้องดูว่า พ่อค้าคนกลางขายสินค้าอย่างไร การจัดร้านเป็นลักษณะใด วิธีการขาย การเก็บรักษา วิธีการชำระเงิน เป็นต้น

5. วิธีการบรรจุ วิธีการบรรจุและการใช้เครื่องจักรในการบรรจุนั้นถือว่าเป็นอีกข้อหนึ่งที่เราจะต้องพิจารณา เพราะถ้าหากเราออกแบบบริการจุกัณฑ์โดยที่เราไม่คำนึงถึงจุดนี้ก็จะอาจทำให้เกิดปัญหาระหว่างการบรรจุได้

การพิจารณาเลือกใช้บริการจุกัณฑ์

6. วิธีการในการเก็บรักษาและระยะเวลาในการเก็บรักษา เช่น สิ้นค้าแต่ ละชนิดมีน้ำหนักไม่เท่ากัน ถ้าสิ้นค้าของเรามีน้ำหนักมากและเราจะทำการวาง ซ้อนกันเพื่อประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บ ตัวบรรจุภัณฑ์อาจจะต้องมีความ แข็งแรงเป็นพิเศษ เป็นต้น นอกจากนี้อาจจะต้องดูถึง อุณหภูมิ ความชื้น แผลง ศัตรูพืช ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นเพียงปัจจัยส่วนหนึ่งที่สำคัญที่เราจะต้องนำมา พิจารณา ส่วนระยะเวลาในการจัดเก็บ ยิ่งถ้าเราจะต้องจัดเก็บเป็นระยะ เวลานาน ตัวบรรจุภัณฑ์ก็จะต้องออกแบบมาให้สามารถรักษาคุณภาพของ สิ้นค้าให้ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น

การพิจารณาเลือกใช้บริการจุกัณฑ์

7. ลักษณะการนำไปใช้งาน โดยบริการจุกัณฑ์จะต้องออกแบบมาให้ใช้งานได้สะดวกและง่ายต่อการใช้ เช่น การเปิด-ปิด การจัดเก็บ การหยิบจับขณะใช้งาน เป็นต้น เพราะถ้าหากบริการจุกัณฑ์สวยแต่ใช้งานยากก็อาจจะทำให้สินค้าเราขายได้ยากก็เป็นได้

8. ราคาของบริการจุกัณฑ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญและไม่ควรละเลย เพราะทุกกิจการจะต้องประหยั้ดงบประมาณในการทำบริการจุกัณฑ์ แต่ก็จะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อยอดขายด้วย ดังนั้นจึงควรเลือกบริการจุกัณฑ์ที่มีคุณสมบัติในการคุ้มครองที่พอเหมาะและราคาไม่สูงจนเกินไปอีกทั้งยังจะต้องมีความสวยงามด้วย

ข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์

การบรรจุภัณฑ์ การผลิต การจัดหา และการควบคุมคุณภาพ ในองค์กรต่างๆ โดยทั่วไปจะต้องมีข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อกำหนดในด้านโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์

- ชนิดของวัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์
- รูปทรงบรรจุภัณฑ์
- ขนาดบรรจุ
- วิธีการผลิต
- วิธีการบรรจุผลิตภัณฑ์
- วิธีการใช้งานของผู้บริโภค
- ความแข็งแรง
- ความสามารถในการคุ้มครองผลิตภัณฑ์

ข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์

การบรรจุภัณฑ์ การผลิต การจัดหา และการควบคุมคุณภาพ ในองค์กรต่างๆ โดยทั่วไปจะต้องมีข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย

2. ข้อกำหนดการออกแบบ

- ชนิดของการพิมพ์
- รูปทรงพิเศษ
- รายละเอียดของป้ายฉลากอื่นๆ
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการออกแบบ

ข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์

การบรรจุภัณฑ์ การผลิต การจัดหา และการควบคุมคุณภาพ ในองค์กรต่างๆ โดยทั่วไปจะต้องมีข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย

3. หลักเกณฑ์ในการส่งมอบและตรวจสอบคุณภาพ

- จำนวนและระยะเวลาในการส่งมอบแต่ละครั้ง
- วิธีการตรวจสอบคุณภาพ
- วิธีการควบคุมคุณภาพ/การสุ่มตัวอย่าง
- เกณฑ์การยอมรับข้อบกพร่อง

ข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์

การบรรจุภัณฑ์ การผลิต การจัดหา และการควบคุมคุณภาพ ในองค์กรต่างๆ โดยทั่วไปจะต้องมีข้อกำหนดของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย

4. การวิเคราะห์คุณสมบัติของวัสดุบรรจุภัณฑ์

การวิเคราะห์คุณสมบัติของวัสดุบรรจุภัณฑ์ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการควบคุมคุณภาพของบรรจุภัณฑ์ให้เป็นไปตามข้อกำหนด

แบบฝึกหัด

1. การบรรจุภัณฑ์ของสินค้าไทย อดีต กับ ปัจจุบันต่างกันอย่างไร
2. ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง
3. การพิจารณาเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง